

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ У КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Ломакіна Л.В.

*Національний технічний університет України "КПІ", м. Київ, e-mail:
llv62@rambler.ru*

Анотація: *до розгляду пропонується матеріал щодо пошуку ефективних технологій навчання іноземній мові з розвитком творчих здібностей суб'єктів навчання з метою отримання високого рівня комунікативної компетенції.*

Ключові слова: *розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, навчальні технології, інтерактивне навчання, мовна комунікація.*

В умовах глобалізації та інформатизації сучасного суспільства до освіти ХХІ століття пред'являються нові вимоги. Згідно досліджень соціологів, найбільш "запитуваними" здібностями у сучасному суспільстві є здатність до творчого розвитку і саморозвитку, здатність до ухвалення творчого рішення в процесі діалогу. В зв'язку з цим при навчанні особливу увагу необхідно приділяти розвитку не тільки інтелектуальних, але й творчих здібностей. Суб'єкт, що володіє досвідом творчої діяльності, завжди перебуває на більш високому рівні стосовно тих, хто керується стандартними методами. Він здатний розвиватися і самоудосконалюватися в будь-якому пізнавальному процесі, успішно підвищувати свій рівень творчої розумової діяльності, легко адаптуватися до потреб часу, творчо підходити до поставлених завдань, знаходити нестандартні способи рішення проблем професійного плану, швидше і більш раціонально сприймати, розвивати та впроваджувати прогресивні технології, бути двигуном прогресу [1].

Практика показала, що позитивні перетворення в суспільстві не можуть бути досягнуті в рамках традиційної моделі навчання. Для здійснення цілей освіти, висунутих на даному етапі, необхідна зміна

фундаментальних основ навчання, розробка ефективних навчальних технологій. На цей час інтерес до пошуку ефективних діючих технологій навчання викликаний насамперед передумовами, що впливають з недооцінки провідної ролі суб'єктів навчання; відсутності цільового управління досягненням прогнозованого результату; відсутності системності та безперервності процесу навчання. Це особливо актуально, коли багато вузів віддають перевагу традиційним методам навчання, без огляду на гуманістичні відносини, особистісне спілкування та взаємодію учасників цілісного педагогічного процесу.

Інноваційне навчання покликане зняти основні протиріччя традиційного навчання, що полягають в недооцінці провідної ролі суб'єктів освіти; пріоритеті знань над уміннями їхнього продуктивного використання; недооцінці впливу особистісного відношення до виконуваної діяльності на її результати. Відображенням цих тенденцій у педагогіці стали ідеї гуманістичного підходу в освіті, які передбачають зміну парадигми педагогічного мислення у бік "суб'єкт-суб'єктних відносин", визнання цілісності та унікальності людської особистості, формування творчого стилю мислення. При цьому, основна увага зосереджена не стільки на процесі нагромадження знань, умінь і навичок, скільки на розвитку самосвідомості, здатності до творчості як необхідних для особистісного росту якостей [2].

На відміну від традиційних дидактичних систем, де основою будь-якої технології навчання вважається пояснення (монолог), інтерактивна освіта, витоки якої полягають в діалоговій концепції, робить акцент на розуміння та взаєморозуміння (діалог) і застосовує технології - "мозковий штурм", "мозкова атака", технологія проєктів, "круглий стіл", рольові та ділові ігри, аналіз конкретних ситуацій [3]. У процесі інтерактивного навчання суб'єкти взаємодіють або перебувають у режимі бесіди із ким-небудь, що орієнтує особистість на розвиток її інтелектуальних і творчих

здібностей, подальший саморозвиток і самоосвіту, націлює на діяльність, що стимулює "винахідництво" [4].

Серед основних характеристик інтерактивних технологій навчання в аспекті розвитку творчих здібностей суб'єктів можна виділити контекстуальність; діалогічність; співробітництво викладача з особою, що навчається; індивідуальну траєкторію навчання; створення вільного творчого простору; самостійну активну пізнавальну діяльність тих, кого навчають; рефлексію; варіативність і гнучкість змісту навчання [5].

Для навчання іноземній мові із розвитком творчих здібностей суб'єктів навчання необхідно визначити та обґрунтувати вибір принципів навчання і теоретичних положень, які можуть служити його основою. Вважаю за доцільне розглянути наступні принципи та теоретичні положення: принцип особистісно-орієнтованого підходу до освіти; автентичності, пов'язаної із критерієм культурологічної цінності яка забезпечує розширення міжкультурної компетентності суб'єктів; білінгвізму та полілінгвізму; професійної спрямованості навчання; активізації творчої діяльності суб'єктів і педагогіки співробітництва.

Основною метою навчання є формування рівня комунікативної компетенції, достатнього для виконання фахівцем його професійних завдань. До завдань навчання необхідно включати розвиток умінь ознайомлювального, вивчаючого та переглядового видів читання при роботі з оригінальною літературою, що представляє статті з журналів і тексти із книг за фахом, публіцистичного та науково-популярного характеру.

При аудіюванні варто розвивати у суб'єктів навчання вміння сприймати на слух і розуміти монологічні висловлення і діалоги різних комунікативних типів у стандартних ситуаціях основних сфер спілкування, а саме: побутовій, соціально-культурній і професійній сферах.

Завдання в області говоріння визначаються необхідністю участі фахівця і ведення ним бесіди у стандартних ситуаціях основних сфер спілкування та виступи з повідомленнями або доповіддю на загальні теми та у сфері досліджуваної спеціальності, що вимагає розвитку відповідних умінь на певному рівні. Крім того, у плані монологічної мови майбутній фахівець повинен уміти передати зміст прочитаного або прослуханого тексту побутового, публіцистичного і наукового характеру. Володіння усно-мовними вміннями повинне розглядатися як засіб активізації знань за фахом, реалізований в процесі створення окремих монологічних висловлень на основі звукових і письмових матеріалів, а також у ході бесід на побутові та професійні теми.

Письмо є метою навчання і засобом сприяння розвитку умінь усного мовлення і читання. Уміння письма вдосконалюються в процесі обробки документів для отримання з них відомостей і необхідної інформації, що включає конспектування, анотування та складання рефератів, у ході ведення ділової переписки, постановки питань щодо порядку денного, записи по ходу слухання доповіді.

Пошук і знаходження засобів, що забезпечують ефективність та якість мовної діяльності суб'єктів, формування особистості нового типу, здатної до креативної діяльності, торкаються основних питань дидактики, педагогічної психології, міжкультурної мовної комунікації.

Інтерактивне навчання, як спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, створює комфортні умови навчання, при яких суб'єкт відчуває свою успішність, свою інтелектуальну заможність, що робить продуктивним сам процес навчання та надає можливість кожному індивідові повністю розкрити себе, свої задатки, розвивати творчі здібності і самому реалізуватися як особистість.

Звернення сучасної системи освіти до інтерактивних технологій навчання, для яких у першу чергу характерне стимулювання активного

відгуку на творчі (проблемні) ситуації, представляється цілком виправданим.

Література:

1. Аногина Г.М. Личностно-адаптированная система обучения / Г.М.Аногина // Педагогика. 2003. - № 7. - С. 66-71.
2. Ахметова Д. Преподаватель вуза и инновационные технологии / Д.Ахметова, Л.Гурье //Высшее образование в России. 2001. - № 4. - С. 139.
3. Новые технологии коммуникативно-ориентированного обучения иностранным языкам в неязыковом вузе: сб. науч. трудов. М.: МГЛУ, 2000.- 135 с.
4. Технологии обучения иностранному языку в контексте управления качеством образования: материалы научно-практического семинара г. Новосибирск, 2 ноября 2003 г. Новосибирск: Изд-во СГУПС, 2004. - 127 с.
5. Селевко Г.К. Традиционная педагогическая технология и ее гуманистическая модернизация / Г.К.Селевко. М.: НИИ школьных технологий, 2005. - 144 с.